

RANTASALMEN KUNNAN LAUSUNTO VALTIONOSUUSUUDISTUKSEEN

56/02.04/2014

KHALL § 98

(kunnanjohtaja Kristiina Järvenpää, puh. 040 501 9831)

Valtionvarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista keväästä 2012 alkaen. Selvitysmies on valmistellut liitteenä olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Valtionvarainministeriö pyytää lausuntoa viimeistään 4.4.2014 selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomioita erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Lausunto:

Rantasalmen kunta pitää selvitysmiehen esitystä kunnan talouden näkökulmasta kohtuuttomana. Valtionosuuden väheneminen olisi -441 euroa per asukas, mikä tarkoittaa kunnan osalta noin 1,7 miljoonan euron vähennystä nykyiseen. Tästä seuraa merkittävä uhka siihen, että kunnan talous kriisiytyy ja kuntalaisille tuotettavat palvelut vaarantuvat.

Rantasalmen kunnan tulopohja on nykyisellään ns. valtionosuuspainotteinen. Nyt valmistumassa olevassa tilinpäätöksessä valtionosuudet ovat 54,8 % verorahoituksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että verotuloja kertyy vähemmän kuin valtionosuuksia. Rantasalmen kunta kuuluu niihin Itä- ja Pohjois-Suomen kuntiin, jossa muutoksen vaikutukset vaarantavat peruspalveluiden saamisen ja johtavat kuntien sekä kuntalaisten kasvavaan eriarvoisuuteen. Suhteellisen pitkien välimatkojen, harvan asutuksen ja negatiivisen väestökehityksen kunnille valtionosuusjärjestelmään tehtävät muutokset ovat olennainen asia kunnan rahoituspohjan ja kantokyvyn kannalta. Palvelut tulee turvata ihmisen asuinpaikasta riippumatta. Valtion tulee perustuslaista johdettavan rahoitusperiaatteen mukaisesti osoittaa riittävä rahoitus kunnille niille annettujen tehtävien hoitamiseen.

Esitetyssä rakennevertailussa (nykyinen ja uusi järjestelmä) on ikärakenteen osuutta pudotettu ja sairastavuuden osuutta lisätty. Ikärakenteen osalta on huomioitava, että maaseudulla asuvien ikääntyneiden ihmisten palvelujen järjestäminen maksaa suhteellisesti enemmän kuin tiheään asutuilla alueilla, joten ikärakenteen osuutta ei tulisi vähentää niin paljon kuin on esitetty. Väestön palvelujen turvaamiseksi esitettyä sairastavuuden osuutta painotettaessa, Rantasalmen indeksit eivät tue käsitystä siitä, miten paljon asukkaat sairastavat ja miten indeksit vastaavat Rantasalmen terveydenhuoltopalvelujen kustannuskehitystä. Joidenkin kansantautien osalta asiaa saattaa selittää lääkäripula ja lääkäreiden vaihtuvuus, jolloin osa sairastuneista on saattanut jäädä ilman asiaankuuluvaa diagnoosia. Uudistuksessa on syytä huomioida myös järjestelmän ennaltaehkäisevä vaikutus terveyden edistämiseen. Nyt esitetyssä uudistuksessa ei tätä kannustavuutta ole.

Rantasalmen kunnanhallitus toteaa, että selvitysmiehen esittämää alustavaa laskelmaa ei tule tässä muodossa hyväksyä, vaan esitystä tulee vielä analysoida uudelleen. Minkään kunnan peruspalveluja ei tule vaarantaa, vaan järjestelmän tulee olla sellainen, että palvelut pystytään järjestämään niissäkin kunnissa, joissa valtionosuudet muodostavat pääosan kunnan verorahoituksesta. Valtionosuusmuutoksen seurauksena tarvittavien suurten muutosten vaikutukset tulee ajoittaa riittävän pitkälle vähintään viiden vuoden siirtymäajalle.

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa valtionvarainministeriölle edellä olevan lausunnon.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa Rantasalmella 28.3.2014

Marja-Leena Pirhonen
pöytäkirjanpitäjä